

Środa, 4 lipca 2018 r.

P8_TA(2018)0301

Rozpoczęcie negocjacji w sprawie umowy między UE a Egiptem dotyczącej wymiany danych osobowych w celu zwalczania poważnej przestępczości i terroryzmu

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 4 lipca 2018 r. w sprawie zalecenia Komisji w sprawie decyzji Rady upoważniającej do podjęcia rokowań w sprawie umowy między Unią Europejską a Arabską Republiką Egiptu dotyczącej wymiany danych osobowych między Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol) i właściwymi organami ds. zwalczania poważnej przestępczości i terroryzmu w Egipcie (COM(2017)0809 – 2018/2066(INI))

(2020/C 118/15)

Parlament Europejski,

- uwzględniając zalecenie Komisji w sprawie decyzji Rady upoważniającej do podjęcia rokowań w sprawie umowy między Unią Europejską a Arabską Republiką Egiptu dotyczącej wymiany danych osobowych między Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol) i właściwymi organami ds. zwalczania poważnej przestępczości i terroryzmu w Egipcie (COM(2017)0809),
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 7 i 8,
- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 6, oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 16 i 218,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), zastępujące i uchylające decyzje Rady 2009/371/WSiSW, 2009/934/WSiSW, 2009/935/WSiSW, 2009/936/WSiSW i 2009/968/WSiSW ⁽¹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) ⁽²⁾,
- uwzględniając dyrektywę 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącą przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej) ⁽³⁾,
- uwzględniając decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie ochrony danych osobowych przetwarzanych w ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych ⁽⁴⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłającą decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 135 z 24.5.2016, s. 53.

⁽²⁾ Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 350 z 30.12.2008, s. 60.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89.

Środa, 4 lipca 2018 r.

- uwzględniając konwencję Rady Europy o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych (ETS nr 108) oraz protokół dodatkowy do tej konwencji z dnia 8 listopada 2001 r. dotyczący organów nadzoru oraz transgranicznego przepływu danych (ETS nr 181),
 - uwzględniając opinię 2/2018 Europejskiego Inspektora Ochrony Danych (EIOD) w sprawie ośmiu mandatów upoważniających do negocjacji w celu zawarcia międzynarodowych umów umożliwiających wymianę danych między Europolem a państwami trzecimi,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 3 października 2017 r. w sprawie walki z cyberprzestępczością ⁽¹⁾,
 - uwzględniając porozumienie osiągnięte przez Parlament Europejski i Radę w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia dotyczącego ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez unijne instytucje, organy i jednostki organizacyjne oraz swobodnego przepływu takich danych i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 45/2001 i decyzję nr 1247/2002/WE (COM(2017)0008), a w szczególności rozdziału tego rozporządzenia dotyczącego przetwarzania danych osobowych, który ma zastosowanie do unijnych organów i jednostek organizacyjnych, gdy wykonują one czynności wchodzące w zakres stosowania części trzeciej tytuł V rozdziały 4 i 5 TFUE,
 - uwzględniając art. 108 ust. 1 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji ds. Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A8-0236/2018),
- A. mając na uwadze, że rozporządzenie (UE) 2016/794 w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol) umożliwia przekazywanie danych osobowych organowi państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej w zakresie, w jakim przekazanie takie jest niezbędne do wykonywania zadań Europolu na podstawie decyzji Komisji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony na mocy dyrektywy (UE) 2016/680, umowy międzynarodowej na podstawie art. 218 TFUE zakładającej odpowiednie zabezpieczenia lub zawartych przed 1 maja 2017 r. umów o współpracy umożliwiających wymianę danych osobowych, a w wyjątkowych sytuacjach, indywidualnie dla każdego przypadku, przy spełnieniu ściśle określonych warunków ustanowionych w art. 25 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2016/794 i o ile zapewnione są odpowiednie zabezpieczenia;
- B. mając na uwadze, że umowy międzynarodowe umożliwiające Europolowi i państwom trzecim współpracę i wymianę danych osobowych powinny być zgodne z art. 7 i 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 16 TFUE, a co za tym idzie przestrzegać zasady celowości oraz prawa dostępu do danych i ich poprawiania, a także podlegać kontroli niezależnego organu, jak wyraźnie przewidziano w Karcie, oraz być niezbędne i proporcjonalne do realizacji zadań Europolu;
- C. mając na uwadze, że takie przekazywanie danych musi mieć za podstawę umowę międzynarodową zawartą między Unią a danym państwem trzecim zgodnie z art. 218 TFUE zakładającą odpowiednie zabezpieczenia w odniesieniu do ochrony prywatności oraz podstawowych praw i wolności osób fizycznych;
- D. mając na uwadze, że w ostatnich latach ujawniono szereg przypadków naruszeń praw człowieka w Arabskiej Republice Egiptu; mając w szczególności na uwadze, że bezwzględnie tępienie są odmienne poglądy, a działania takie są wymierzone m.in. w dziennikarzy, działaczy politycznych i obrońców praw człowieka; mając na uwadze, że nadal zgłaszane są przypadki tortur; mając na uwadze, że wszelkie skuteczne dochodzenia dotyczące naruszeń praw człowieka przez urzędników państwowych były udaremniane ze względu na wszechobecną bezkarność;
- E. mając na uwadze, że w dokumencie programowym Europolu na lata 2018–2020 ⁽²⁾ zwraca się uwagę na wzrost znaczenia wzmocnionego podejścia multidyscyplinarnego, w tym gromadzenia koniecznej wiedzy specjalistycznej i informacji od poszerzającego się grona partnerów w celu realizacji misji Europolu;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0366.

⁽²⁾ Dokument programowy Europolu na lata 2018–2020 przyjęty przez zarząd Europolu w dniu 30 listopada 2017 r., EDOC# 856927v18.

Środa, 4 lipca 2018 r.

- F. mając na uwadze, że Parlament podkreślił w swojej rezolucji z 3 października 2017 r. w sprawie walki z cyberprzestępczością, że porozumienia o współpracy strategicznej i operacyjnej między Europolami a państwami trzecimi ułatwiają zarówno wymianę informacji, jak i praktyczną współpracę w walce z cyberprzestępczością;
- G. mając na uwadze, że w przeszłości Europol zawarł już szereg umów dotyczących wymiany danych z państwami trzecimi, takimi jak Albania, Australia, Bośnia i Hercegowina, była jugosłowiańska republika Macedonii, Czarnogóra, Gruzja, Islandia, Liechtenstein, Kanada, Kolumbia, Mołdawia, Monako, Norwegia, Serbia, Stany Zjednoczone Ameryki, Szwajcaria oraz Ukraina;
- H. mając na uwadze, że EIOD jest organem nadzoru Europolu od dnia 1 maja 2017 r. i jest również doradcą instytucji UE w zakresie działań politycznych i prawodawstwa dotyczącego ochrony danych;
1. uważa, że należy odpowiednio ocenić konieczność współpracy z Arabską Republiką Egiptu w dziedzinie ścigania przestępstw ze względu na interesy Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa, a także proporcjonalność takiej współpracy; wzywa Komisję, by w związku z powyższym przeprowadziła szczegółową ocenę skutków; podkreśla, że należy zachować należytą ostrożność podczas określania mandatu negocjacyjnego w sprawie umowy między Unią Europejską a Arabską Republiką Egiptu dotyczącej wymiany danych osobowych między Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol) i właściwymi organami ds. zwalczania poważnej przestępczości i terroryzmu w Egipcie;
 2. jest zdania, że należy zagwarantować pełne poszanowanie art. 7 i 8 Karty, a także innych praw podstawowych i wolności chronionych na mocy Karty w państwach trzecich otrzymujących dane; wzywa w związku z tym Radę do uzupełnienia wytycznych negocjacyjnych zaproponowanych przez Komisję warunkami określonymi w niniejszej rezolucji;
 3. zauważa, że istnieją poważne obawy co do poszanowania praw podstawowych w Arabskiej Republice Egiptu, zwłaszcza w odniesieniu do wolności słowa, wolności wyznania oraz prawa przewidującego, że nikt nie może być poddawany torturom ani nieludzkiemu traktowaniu, zapisanych w Karcie i europejskiej konwencji praw człowieka;
 4. zauważa, że do chwili obecnej nie przeprowadzono odpowiedniej oceny skutków w celu dogłębnego oszacowania zagrożeń stwarzanych w związku z przekazywaniem danych osobowych Arabskiej Republice Egiptu dla praw osób fizycznych do prywatności i ochrony danych, ale również dla innych podstawowych praw i wolności chronionych na mocy Karty; zwraca się do Komisji o przeprowadzenie odpowiedniej oceny skutków, tak by określić niezbędne zabezpieczenia, które należy uwzględnić w umowie;
 5. podkreśla, że poziom ochrony wynikający z umowy powinien być zasadniczo równoważny z poziomem ochrony na mocy prawa UE; podkreśla, że jeżeli takiego poziomu nie można zagwarantować w prawie ani w praktyce, nie należy zawierać umowy;
 6. w celu zapewnienia pełnego poszanowania art. 8 Karty i art. 16 TFUE oraz w celu uniknięcia ewentualnej odpowiedzialności ze strony Europolu w odniesieniu do naruszenia unijnego prawa o ochronie danych w wyniku przekazania danych osobowych bez koniecznych i właściwych zabezpieczeń, domaga się, by umowa zawierała ściśle i szczegółowe przepisy zobowiązujące do poszanowania zasady celowości oraz jasne warunki przetwarzania przekazywanych danych osobowych;
 7. wzywa do uzupełnienia wytycznej B, tak by wskazywała ona wyraźnie porozumienie co do tego, że Europol, zgodnie z art. 19 rozporządzenia w sprawie Europolu, jest zobowiązany do przestrzegania wszelkich ograniczeń nałożonych na dane osobowe przekazywane do Europolu przez państwa członkowskie lub inne podmioty przekazujące dane w zakresie stosowania danych, które mają zostać przekazane Arabskiej Republice Egiptu, i dostępu do tych danych;
 8. domaga się, by w umowie wyraźnie przewidziano, że wszelkie dalsze przetwarzanie powinno zawsze wymagać uprzedniego pisemnego zezwolenia Europolu; podkreśla, że Europol powinien udokumentować takie zezwolenia i udostępniać je EIOD na jego wniosek; apeluje również o to, by umowa zawierała przepis zobowiązujący właściwe organy Arabskiej Republiki Egiptu do przestrzegania tych ograniczeń oraz do określenia, w jaki sposób będą one egzekwowane;

Środa, 4 lipca 2018 r.

9. nalega, by w umowie zawrzeć jasny i precyzyjny przepis określający okres zatrzymania danych osobowych, które zostały przekazane, oraz wymóg usunięcia przekazanych danych osobowych na koniec okresu zatrzymania danych; domaga się, by w umowie określić środki proceduralne w celu zapewnienia zgodności z przepisami; w wyjątkowych przypadkach, gdy istnieją należycie uzasadnione powody do przechowywania danych przez dłuższy okres, po upływie okresu zatrzymania danych, nalega, by powody te i dokumentacja towarzysząca zostały przekazane Europolowi i EIOD;

10. oczekuje, że stosowane będą kryteria zawarte w motywie 71 dyrektywy (UE) 2016/680, a mianowicie: przekazywanie danych osobowych podlega obowiązkowi zachowania poufności przez właściwe organy Egiptu otrzymujące od Europolu dane osobowe, obowiązuje zasada ograniczonego celu, a dane osobowe nie są w żadnym razie wykorzystywane do zażądania, orzeczenia lub wykonania kary śmierci ani do żadnego innego okrutnego lub niehumanitarnego traktowania;

11. uważa, że należy jasno zdefiniować i wymienić w samej umowie międzynarodowej kategorii przestępstw, w odniesieniu do których będą przekazywane dane, zgodnie z definicjami przestępstw kryminalnych UE, jeśli są one dostępne; podkreśla, że wykaz ten powinien jasno i dokładnie definiować działania objęte takimi przestępstwami oraz osoby, grupy i organizacje, których z dużym prawdopodobieństwem może dotyczyć przekazanie danych;

12. wzywa Radę i Komisję, by na podstawie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) i w rozumieniu art. 8 ust. 3 Karty określiły wraz z rządem Arabskiej Republiki Egiptu, który niezależny organ nadzorczy będzie odpowiedzialny za nadzór nad wdrażaniem umowy międzynarodowej; domaga się, by decyzja w sprawie takiego organu i jego powołanie nastąpiły, zanim umowa międzynarodowa wejdzie w życie; nalega, by nazwa tego organu została wyraźnie wymieniona w załączniku do umowy;

13. uważa, że powinna istnieć możliwość zawieszenia lub wypowiedzenia umowy międzynarodowej przez którąkolwiek z umawiających się stron w przypadku jej naruszenia oraz że niezależny organ nadzorujący powinien być również upoważniony do proponowania zawieszenia lub wypowiedzenia umowy w przypadku jej naruszenia; uważa, że wszelkie dane osobowe wchodzące w zakres stosowania tej umowy, przekazane przed jej zawieszeniem lub wypowiedzeniem, mogą być nadal przetwarzane zgodnie z umową; uważa, że należy przeprowadzić okresową ocenę umowy w celu weryfikacji jej przestrzegania przez partnerów;

14. uważa, że należy przyjąć jasną definicję pojęcia poszczególnych przypadków, gdyż jest ono niezbędne, by ocenić konieczność i proporcjonalność przekazywania danych; podkreśla, że definicja ta powinna odwoływać się do faktycznych dochodzeń w sprawach karnych;

15. uważa, że definicja pojęcia uzasadnionych powodów jest niezbędna, by ocenić konieczność i proporcjonalność przekazywania danych; podkreśla, że definicja ta powinna odwoływać się do faktycznych dochodzeń w sprawach karnych;

16. podkreśla, że dane przekazane organowi otrzymującemu nie mogą być przetwarzane przez inne organy oraz że w tym celu należy sporządzić wyczerpujący wykaz właściwych organów w Arabskiej Republice Egiptu, którym Europol może przekazywać dane, wraz z opisem kompetencji tych organów; uważa, że wszelkie modyfikacje w takim wykazie polegające na zastąpieniu właściwego organu lub dodaniu nowego wymagają dokonania przeglądu umowy międzynarodowej;

17. podkreśla konieczność wyraźnego wskazania, że dalsze przekazywanie informacji przez właściwe organy Arabskiej Republiki Egiptu innym organom w Arabskiej Republice Egiptu może być dozwolone jedynie do realizacji pierwotnego celu przekazania danych przez Europol i należy o nim zawsze informować organ niezależny, EIOD i Europol;

18. podkreśla, że należy wyraźnie określić, iż dalsze przekazywanie informacji przez właściwe organy Arabskiej Republiki Egiptu innym państwom jest zakazane i skutkowałoby natychmiastowym wypowiedzeniem umowy międzynarodowej;

19. uważa, że umowa międzynarodowa z Arabską Republiką Egiptu powinna obejmować prawo osób, których dane dotyczą, do uzyskania informacji, ich poprawiania i usuwania zgodnie z innymi unijnymi przepisami dotyczącymi ochrony danych;

Środa, 4 lipca 2018 r.

20. podkreśla, że przekazywanie danych osobowych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, opinie polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych, dane genetyczne i dane osobowe dotyczące stanu zdrowia i życia seksualnego jest kwestią niezwykle delikatną i rodzi poważne obawy ze względu na różne ramy prawne, charakterystykę społeczeństwa i kontekst kulturowy Arabskiej Republiki Egiptu w porównaniu z Unią Europejską; podkreśla, że czyny zabronione są definiowane odmiennie w Unii i w Arabskiej Republice Egiptu; jest zdania, że takie przekazywanie danych powinno zatem mieć miejsce tylko w bardzo wyjątkowych przypadkach i przy zapewnieniu wyraźnych gwarancji osobie, której dane dotyczą, i osobom z nią związanym; uważa, że konieczne jest określenie szczególnych środków zabezpieczających, których Arabska Republika Egiptu powinna przestrzegać w odniesieniu do podstawowych praw i wolności, w tym poszanowania wolności słowa, wolności wyznania i godności ludzkiej;
21. uważa, że w umowie należy uwzględnić mechanizm monitorowania oraz że powinna ona podlegać okresowym ocenom w celu ewaluacji jej funkcjonowania w zakresie potrzeb operacyjnych Europolu, a także jej zgodności z europejskimi prawami i zasadami dotyczącymi ochrony danych;
22. wzywa Komisję, by przed sfinalizowaniem umowy międzynarodowej zwróciła się o doradztwo do EIOD, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/794 i rozporządzeniem (WE) nr 45/2001;
23. podkreśla, że zgoda Parlamentu na zawarcie umowy będzie uzależniona od tego, czy jego udział we wszystkich etapach procedury jest zadowalający, zgodnie z art. 218 TFUE;
24. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządowi Arabskiej Republiki Egiptu.
-